

KOZMETİK AMAÇLA KULLANILAN UVA KAYNAKLARININ RİSKİ

Günümüz modern yaşantısında, kozmetik amaçlarla derinin ultraviyole ile bronzlaştırılması işlemine oldukça sık rastlanmaktadır. UVA bronzlaşma ünitesi piyasada yaygın olarak bulunmaktadır. Bu aletler tarafından sağlanan enerjinin insan sağlığına yararlı etkileri olmadığı gibi, deri ve gözler üzerinde akut ve kronik harabiyetlere de neden olduğu bilinmektedir. Bu tip zararlar; deride immünolojik, dejeneratif ve neoplastik değişiklikler, gözde katarakt ve retinal harabiyetler şeklindedir. Ve bu etkilerin hemen hepsinin bu tip radyasyona maruz bırakılan deney hayvanlarında meydana geldiği ileri sürülmektedir.

Haziran 1984'de UVA Fotobiyolojisi ile ilgili yapılan bir konferansta derisi karmayan ya da zor kararan (I. ve II. tip deriler) kişilere özel ihtimam gösterilmesi gereği vurgulanmıştır. Bu tip kişiler; güneşe maruziyet sonucu deride görülebilecek dejeneratif ve neoplastik değişikliklere genetik olarak en duyarlı olanlardır.

UVA ile bronzlaşma sonucu fazladan maruziyetin, güneşe maruziyet sonucu or-

taya çıkabilecek zararlı etkileri artırdığına ilişkin pek çok neden bulunmaktadır. Bunun yanısıra; hipertansiyon, bakteriyel enfeksiyonlar, diabetes mellitus, kalp, böbrek ve mental rahatsızlıklar nedeniyle çeşitli ilaçları tedavi maksadıyla alan kişilerde, UVA yayıcı aletler nedeniyle deride istenmeyen fotoduyarlılık reaksiyonlarının meydana gelme olasılığı yüksektir (Bkz. Tablo I).

Öte yandan lupus eritematozus ve porfiria gibi güneş ışığı ile indüklenebilen rahatsızlığı olan kişilerde ve daha önce deri kanseri ya da kronik antinik deri harabiyeti geçirmiş kişilerde bu UVA kaynaklarına maruziyet özellikle çok risklidir. Bütün bu ciddi sonuçlar verebilecek durumlar nedeniyle:

— Bu riskleri değerlendirebilecek daha fazla bilimsel araştırma yapma gereği vardır.

— UVA yayıcı aletleri kullanmak suretiyle, kozmetik amaçlı bronzlaşma isteğinde caydırıcı önlemlerin alınması gereklidir.

TABLO 1. UVA İle Fotoduyarlılık Oluşturabilen İlaç ve Kimyasal Bileşikler

Grup	İlaç ve kimyasal bileşikler	Kullanımı
Boyalar	Proflavine; tryptaflavine; eosin	Antiseptik, karaciğer fonksiyonu araştırılması, virüsün fotodinamik inaktivasyonu.
Kömür Katranı	Anthracene; acridine; phenanthrene	Psöriasis ve ekzama tedavisi, endüstri
Kokular	6-Methylcoumarin; amberçiçeği ve sandalağacı esansı	Fotokematerapi,
Furokumarinler	P soralen; 5-methoxypsoralen; 4,5',8-trimethylpsoralen; 8-methoxypsoralen	Parfümler
Halojenli salisilanilinler (SA) ve benzer bileşikler	3,3',4',5-Tetrachloro SA; 3,4',5-trichloro SA; 3,4'-5- ve 3,3',5-tribromo SA; Buclosamide (Jadit); Fenticlor; Bromchlor SA (Multifungin); hexachlorophene; Chloro-2-phenylphenol	Antiseptik, Deodorant, sabunlar
Nalidiksik asid	Negram	Ureter antiseptik
Non-steroidal anti-enflamatuar ilaçlar	Piroxicam	Antiartiritik
p-Aminobenzoik asid (PABA) türevleri	PABA; glyceryl PABA; amyldimethylaminobenzoate sulfonylureas	Güneşten koruyucu preparatlar
Fenotiyazinler	Chlorpromazine (Largactil); thioridazine (Mellaril); promethazine (Phenergan); trimeprazine (Temiril, Vallergan)	Trankilizan, Antihistaminik, İnsektisit, nematodlara karşı
Sülfonamidler	Sülfanilamide; Sulfacetamide; sulfadiazine; sulfaguandine; sulfapyridine; sulfathiazole ve diğerleri	Antimikrobik tedavi
Sülfonilüre bileşikleri	Chlorpropamide (Diabinese); tolbutamide (Orinase)	Oral hipoglisemik
Tetrasiklikler	Demeclocycline; methacycline; oxytetracycline; doxycycline, tetracycline	Antibiyotik
Tiyazid ve diğer sülfonamid yapısındaki diüretikler	Chlorothiazide (Diuril); hydrochlorothiazide (Hydrodiüril); furosemide (Lasix)	Diüretik

Çeviren: Ecz. Sema BURGAZ*

* G.Ü. Eczacılık Fakültesi Toksikoloji Anabilim Dalı

Kaynak: American Academy of Dermatology Journal 12(2): 380-381, 1985.